

ความรับผิดทางการแพทย์

โดย ฝ่ายนิติการ
๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

การที่แพทย์ทำการรักษาพยาบาลผู้ป่วยก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์และความรับผิดต่อผู้ป่วยได้หลายประการ เช่น ความรับผิดทางแพ่ง ความรับผิดทางอาญา และความรับผิดต่อวิชาชีพ จึงต้องพิจารณาความรับผิดและตีกรอบความรับผิดของแพทย์ที่มีต่อคนไข้เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ดังนี้

๑. ความรับผิดทางแพ่ง

นิติสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับคนไข้ในทางกฎหมายมีได้ ๒ ลักษณะ คือ มีการตกลงกันที่จะรักษาพยาบาลในลักษณะของสัญญาจ้างทำของ และไม่มีการตกลงกันมาก่อน

๑. สัญญารักษาพยาบาล (สัญญาจ้างทำของ)

ค่าเสียหายที่เรียกร้องได้กรณีสัญญา ได้แก่

๑) ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายจากการผิดสัญญา ไม่เป็นไปตามสัญญา เช่น ผ่าตัดเสริมหน้าอกแต่เสียหาย ผ่าเสริมจมูกแต่เสียหาย จมูกเน่า

๒) ค่าเสียหายจากพฤติการณ์พิเศษ ซึ่งคู่สัญญาคาดหมายได้ถึงพฤติการณ์นั้น

๓) ค่าเสียหายอนาคต เช่น ค่ารักษาต่อเนื่อง

ค่าเสียหายทั้ง ๓ กรณีต้องเป็นค่าเสียหายโดยตรงและไม่ไกลเกินเหตุ (ศาลปรับให้ตามความเหมาะสม)

๒. ละเมิด

ละเมิด = กระทำโดย จงใจ หรือ ประมาทเลินเล่อ โดยผิดกฎหมาย ทำให้เสียหายต่อสิทธิใดๆ โดยความรับผิดจะดูจากพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

กรณีที่รักษาจากโรงพยาบาลรัฐ ผู้ป่วยจะฟ้องร้องแพทย์ผู้ทำการรักษาโดยตรงไม่ได้จะต้องฟ้องหน่วยงานเท่านั้น แพทย์ผู้ทำการรักษาจะรับผิดต่อเมื่อกระทำการโดยการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

ค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิด ได้แก่

(๑) ค่าเสียหายจากการตาย

๑) ถึงแก่ความตาย : ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่นๆ เช่น สัปเหร่อ ดอกไม้ รูปเทียน ค่าซองพระ ค่าอาหารงานศพ ค่าฉีดยา ค่าโลง ค่าบรรจุอัฐิ ค่าขนส่งผู้ป่วย ค่าหนังสือแจ้งงานศพ ค่าใช้จ่ายในการทำบุญ ๑๐๐ วัน ฯลฯ ซึ่งพอสมควรฐานานุรูปของผู้ตาย (ศาลปรับให้ตามความเหมาะสม) ค่าใช้จ่ายหลังงานศพไม่ใช่ค่าปลงศพ

๒) ก่อนถึงแก่ความตาย : ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย ค่าขาดประโยชน์ในการทำมาหาได้ก่อนตาย ค่าขาดไร้อุปการะของบุคคลตามกฎหมาย ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่นๆ (ศาลปรับให้ตามความเหมาะสม)

(๒) ค่าเสียหายต่อร่างกาย

๑) ค่าเสียหายเป็นตัวเงิน

๑.๑) ค่าเสียหายจากการรักษาพยาบาล และเกี่ยวเนื่องจากการพยาบาล เช่น ค่ารักษาพยาบาลต่อเนื่อง ค่ารถไป-กลับโรงพยาบาล ไป-กลับที่ทำงาน ค่า TV ตู้เย็น เป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวกของผู้ป่วยและผู้เฝ้าผู้ป่วย ค่ารักษาพยาบาล (คำนวณตามจริง)

๑.๒) ค่าเสียความสามารถประกอบกิจการงานในปัจจุบัน เช่น ไม่สามารถทำงานทั้งงานประจำและไม่ประจำในระหว่างการรักษาพยาบาล (คำนวณตามจริง)

๑.๓) ค่าเสียความสามารถประกอบกิจการงานในอนาคต เช่น เสียการมอง เสียการฟัง ทำงานไม่ได้ ซึ่งจะต้องมีความแน่นอน (ศาลจะกำหนดให้เอง)

๒) ค่าเสียหายที่ไม่ใช่ตัวเงิน

เป็นค่าเสียหายที่สืบเนื่องจากการละเมิด เช่น ความเจ็บปวดทรมานทุกขเวทนา ทูพพลภาพพิการ เสียโฉม หย่อนความสามารถ เข้าเฝือกนาน ๓ ปีต้องทรมานร่างกาย พักรักษาตัวหลายเดือนทำให้เข้าชั้นทรมานร่างกายและจิตใจ (ศาลจะกำหนดให้เอง)

(๓) ค่าเสียหายที่เรียกร้องไม่ได้ เช่น เศร้าโศกเสียใจ ว้าเหว่ ผิดหวัง เครียด อารมณ์ความรู้สึก จิตใจ

๒. ความรับผิดชอบทางอาญา

การกระทำของแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาย่อมเกี่ยวกับเนื้อตัวร่างกายของผู้ป่วย โดยสภาพแล้วแพทย์ย่อมไม่มีเจตนาในการทำร้ายผู้ป่วย นั้นหมายความว่า เป็นการขาดเจตนาในการกระทำ ความผิดอาญา เว้นแต่แพทย์มีเจตนาโดยตรงในการกระทำ เช่น เจตนาฆ่า เจตนาทำร้าย เป็นต้น

นอกจากนี้ในการรักษา หากแพทย์ได้ทำตามมาตรฐานการรักษา มีการแจ้งข้อมูลการรักษาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย และได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยอย่างชัดแจ้ง ความยินยอมที่บริสุทธิ์และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนย่อมเป็นเหตุยกเว้นความผิดตามหลักกฎหมายทั่วไป

ความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับการรักษาของแพทย์

๑. ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตาม ปอ.ม.๒๕๕
๒. ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ตาม ปอ.ม.๒๘๘
๓. ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตาม ปอ.ม.๓๐๐
๔. ความผิดฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตาม ปอ.ม.๒๕๑
๕. มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือสัญญาที่ต้องดูแลและทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองไม่ได้ในประการน่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต อันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ตาม ปอ.ม.๓๐๗, ๓๐๘
๖. ล่วงรู้ความลับของผู้อื่นและเปิดเผยความลับ ในประกาศน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม ปอ.ม.๓๒๓, ๓๒๔
๗. ปลอมเอกสาร รับรองเอกสารเท็จ ปอ.ม.๒๖๔, ๒๖๙
๘. ทำให้หญิงแท้งลูก ปอ.ม.๓๐๒, ๓๐๓, ๓๐๔, ๓๐๕
๙. หน่วงเหนี่ยว กักขัง ทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพ ปอ.ม.๓๑๑, ๓๑๐
๑๐. เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ปอ.ม. ๑๕๗
๑๑. พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ม.๗, ๔๙
๑๒. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ม.๔, ๑๕, ๒๐, ๔๑
๑๓. พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.๒๕๔๔ ม.๗, ๑๑
๑๔. พระราชบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.๒๕๖๒ ม.๗๙, ๘๐

๓. ความรับผิดชอบต่อสภาวิชาชีพ

เป็นไปตามสภาวิชาชีพ